

(Gayriresmi Tercüme)

Avrupa Birliği Konseyi

Brüksel, 3 Ekim 2005

12823/05
SINIRLI

ELARG 64

NOT

Kimden: Genel Sekreterlik
Kime: Konsey

Konu: GENİŞLEME: Türkiye'yle katılım müzakereleri: Genel AB Tutumu
- AB Açılış Konuşması
- Müzakere Çerçeve Belgesi
- Dış düzenlemeler

Konsey organlarında gerçekleştirilen çalışmalar ve müteakip görüşmeler ışığında, Konsey, EK I, II ve III'te belirtildiği şekilde Genel AB Tutum taslağını benimsemeye ve Müzakere Çerçeve Belgesi'nin 7. paragrafına ilişkin olarak aşağıda belirtilen tutanak ifadesini kabul etmeye davet edilir:

“KONSEYİN ONAYIYLA YAPILAN BAŐKANLIK AÇIKLAMASI”

Müzakere Çerçeve Belgesi'nin, ilgili tüm uluslararası örgütleri kapsayan 7. paragrafı, bu uluslararası örgütler ya da üyelerinin, ya da Avrupa Birliği Üye Ülkeleri'nin karar verme özerkliğine ve haklarına hanel getirecek şekilde yorumlanamaz.

MÜZAKERE ÇERÇEVESİ

Müzakerelerin yürütülmesindeki ilkeler

1. Müzakereler Türkiye'nin kendine özgü nitelikleri temelinde olacak ve hızı Türkiye'nin üyelik şartlarını karşılama yönünde kaydedeceği ilerlemeye bağlı olacaktır. Dönem Başkanlığı veya Komisyon, uygun gördüğü ölçüde, Konsey'i tam olarak bilgilendirecek ve böylelikle Konsey durumu düzenli olarak gözden geçirebilecektir. Birlik, kendi açısından müzakerelerin sonuçlanmasına ilişkin şartların yerine getirilip getirilmediğini en kısa zamanda kararlaştıracak olup; bu (karar) Komisyon'dan alınan ve Türkiye'nin 6. maddede belirtilen şartları yerine getirdiğini teyit eden raporun temelinde yapılacaktır.

2. Aralık 2004 AB Zirvesi'nde üzerinde mutabık kalındığı üzere bu müzakereler, Avrupa Birliği Antlaşmasının 49. maddesini temel almaktadır. Müzakerelerin ortak hedefi katılımdır. Bu müzakereler, sonucu önceden garanti edilemeyen açık uçlu bir süreçtir. Birliğin hazmetme kapasitesi de dâhil olmak üzere, Kopenhag kriterlerinin tamamı dikkate alınarak, üyelik yükümlülüklerinin tümünü tam olarak üstlenmek durumunda olamadığı takdirde, Türkiye'nin mümkün olan en güçlü bağlarla Avrupa yapılarına tam olarak demirlenmesi sağlanmalıdır.

3. Genişleme, Birlik ve Üye Devletlerin içinde buldukları devamlı oluşum ve bütünleşme sürecini güçlendirmelidir. Birliğin uyum ve etkinliğini korumak için gerekli her türlü çaba gösterilmelidir. 1993 Kopenhag Zirvesi Sonuçları doğrultusunda, Avrupa entegrasyonu ivmesi muhafaza edilirken, Birliğin Türkiye'yi hazmetme kapasitesi gerek Türkiye gerek Birliğin çıkarları açısından göz önünde bulundurulması gereken önemli bir husustur. Komisyon, bu üyelik koşulunun karşılanıp karşılanmadığına ilişkin olarak Konsey tarafından yapılacak değerlendirmeye ışık tutmak amacıyla, Türkiye'nin üyelik perspektifinden kaynaklanan sorunlara ilişkin Ekim 2004 tarihli kâğıdında yeralan tüm hususlar açısından değerlendirmek suretiyle, müzakereler sırasında bu kapasiteyi izleyecektir.

4. Müzakereler, Türkiye'nin 1993 Kopenhag AB Konseyi'nde kararlaştırılan ve büyük bir bölümü daha sonra Avrupa Birliği Antlaşması'nın 6(1). Maddesinde yer alan ve Temel Haklar Şartında ilan edilen siyasi kriterleri yeterli ölçüde karşılamış olduğu temelinde açılmaktadır. Birlik, Türkiye'nin, reform sürecini devam ettirmesini ve ilgili Avrupa içtihatı da dâhil olmak üzere, özgürlük, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı ve temel özgürlükler ve hukuk devleti olmak yönünde daha da ilerlemek için çalışmasını; özellikle işkence ve kötü muameleyle mücadelede sıfır-hoşgörü politikası ile ilgili mevzuatı ve uygulama tedbirlerini pekiştirmesini ve genişletmesini; ve ifade özgürlüğü, ibadet özgürlüğü, kadın hakları, sendikal haklar da dâhil olmak üzere Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartları ile azınlık haklarına ilişkin düzenlemeleri uygulamasını beklemektedir. Birlik ve Türkiye yoğun siyasi diyaloglarını sürdüreceklidir. Bu alanlarda kaydedilen ilerlemenin geri dönülmezliğini temin etmek ve özellikle temel haklar ve insan haklarına tam saygı gösterilmesine ilişkin olarak tam ve etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, Komisyon'un 2004 İlerleme Raporu, Tavsiye Belgesi ve yıllık raporlarında atıfta bulunulan tüm kaygıları ele alacak şekilde Konsey'e düzenli olarak rapor sunmaya devam etmesi istenen Komisyon ilerlemeyi yakından takip edecektir.

5. Birliğin temelini oluşturan, özgürlük, demokrasi, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin Türkiye’de ciddi ve devamlı bir biçimde ihlal edilmesi halinde, Komisyon, kendi inisiyatifi veya üye devletlerin üçte birinin talebi üzerine, müzakerelerin askıya alınmasını tavsiye edecek ve ileriki bir dönemde tekrar başlatılması için şartlar önerecektir. Konsey, böyle bir tavsiye üzerine, Türkiye’yi dinledikten sonra, müzakerelerin askıya alınıp alınmayacağını ve tekrar başlatılmasına ilişkin şartları nitelikli çoğunlukla kararlaştıracaktır. Üye Devletler Hükümetlerarası Konferans’ta, oybirliği genel kuralına halel getirmeksizin, Konsey kararına uygun hareket edeceklerdir. Avrupa Parlamentosu bilgilendirilecektir.

6. Müzakerelerin ilerleyişini, ekonomik ve sosyal uyum ile 2. paragrafta atıfta bulunulan Komisyon raporları çerçevesinde Türkiye’nin katılım hazırlıklarında kaydettiği ilerleme yönlendirecektir. Bu ilerleme özellikle aşağıdaki koşulların ne kadar yerine getirildiği ile ölçülecektir:

— Üyelik için aşağıda sıralanan yükümlülükleri ortaya koyan Kopenhag kriterleri:

- Demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve azınlıkların korunması ve saygı görmesini teminat altına alan kurumların istikrarı;
- İşleyen bir piyasa ekonomisinin mevcudiyeti ve AB içindeki rekabet ve piyasa güçleriyle başatma kapasitesi;
- Siyasi, ekonomik ve parasal birliğe katılım ve müktesebatı etkin bir şekilde uygulamak için gerekli idari kapasiteye sahip olmak da dâhil olmak üzere, üyeliğin getirdiği yükümlülüklerin üstlenilebilmesi yeteneği;

- Türkiye’nin iyi komşuluk ilişkileri konusundaki koşulsuz taahhüdü ile süregelen sınır anlaşmazlıklarının gerektiğinde Uluslararası Adalet Divanı’nın yargı yetkisi de dahil olmak üzere, Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde yer alan anlaşmazlıkların barışçı yollarla çözümlenmesi ilkesine uygun olarak çözümlenmesi yönündeki yükümlülüğü;

- Türkiye’nin Kıbrıs sorununun BM çerçevesinde ve Birliğin kurucu ilkelerine uygun olarak kapsamlı çözümünün sağlanmasına yönelik sürekli desteğinin, kapsamlı bir çözüm için uygun ortamın yaratılmasına katkıda bulunacak adımların atılması da dahil olmak üzere, devam etmesi ve Kıbrıs Cumhuriyeti de dahil olmak üzere Türkiye ile AB üyesi devletler arasındaki ikili ilişkilerin normalleştirilmesi yönünde ilerleme kaydedilmesi,

- Düzenli olarak gözden geçirilen Katılım Ortaklığı belgesinin uygulanması ve özellikle AB-Türkiye arasındaki gümrük birliği ile ilgili olanlar olmak üzere Türkiye’nin Ortaklık Anlaşması ve Ortaklık Anlaşması’nı tüm yeni AB üyesi devletlere genişleten Ek Protokolden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi.

7. Katılıma kadar geçecek olan süre zarfında, Türkiye’nin üçüncü ülkelere yönelik politikalarını ve uluslararası örgütlerdeki tutumlarını (tüm AB üyesi ülkelerin bu örgütlere üyeliklerini ve düzenlemelere katılımlarını da içerecek şekilde) Birlik ve üye devletler tarafından kabul edilen politikalar ve tutumlarla tedricen uyumlu hale getirmesi istenmektedir.

8. Katılım müzakerelerine paralel olarak, Birlik Türkiye ile yoğun bir siyasi ve sivil toplum diyaloguna girecektir. Bu kapsayıcı sivil toplum diyalogunun amacı özellikle Avrupa vatandaşlarının katılım sürecine desteğinin sağlanması düşüncesi ile halkları bir araya getirerek karşılıklı anlayışları geliştirmek olacaktır.

9. Türkiye diğer tüm katılım müzakerelerinin sonuçlarını katılım anındaki şekliyle kabul etmelidir.

Müzakerelerin İçeriği

10. Katılım, Birliğin müktesebatı olarak bilinen ve Birliğin sistemi ve kurumsal çerçevesine bağlı hak ve yükümlülüklerin kabulü anlamına gelmektedir. Türkiye sözkonusu müktesebatı katılım anında olduğu şekliyle uygulamalıdır. Öte yandan katılım, mevzuat uyumuna ilaveten, müktesebatın zamanlı ve etkin uygulanması anlamına da gelmektedir. Müktesebat sürekli olarak evrim geçirmekte ve aşağıdaki hususları içermektedir:

- Birliği kuran Antlaşmaların içeriği, ilkeleri ve siyasi hedefleri;
- Antlaşmaları takiben yürürlüğe giren yasa ve kararlar, Avrupa Adalet Divanı'nın içtihatları;
- Kurumlararası anlaşmalar, kararlar, açıklamalar, tavsiyeler, ve yönergeler gibi Birliğin kapsamı içerisinde kabul edilen bağlayıcı ya da bağlayıcı niteliği olmayan diğer hukuki işlemler;
- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası çerçevesindeki ortak eylemler, ortak tutumlar, deklarasyonlar, sonuçlar ve diğer işlemler;
- Adalet ve İçişleri çerçevesinde mutabakata varılan ortak eylemler, ortak tutumlar, imzalanan sözleşmeler, kararlar, açıklamalar ve diğer işlemler;
- Toplulukların, Toplulukların üye devletlerle ortaklaşa, Birliğin ve üye Devletlerin Birliğin faaliyetlerine ilişkin olarak kendi aralarında akdettikleri uluslararası anlaşmalar.

Türkiye'nin, katılımdan uygun bir süre önce, müktesebatın Türkçe tercümelerini yapması ve katılım sonrasında AB kurumlarının uygun bir şekilde işlemesi için yeterli sayıda tercüman ve mütercim yetiştirmesi gerekmektedir.

11. Türkiye'nin bir üye ülke olarak benimsemesi gereken tüm hak ve yükümlükler; Topluluklar ve Türkiye arasında mevcut olan tüm ikili anlaşmaların ve Türkiye tarafından imzalanan ve üyeliğin yükümlülüklerine aykırı olan tüm uluslararası anlaşmaların geçersiz kılınması anlamına gelir. Ortaklık Anlaşması'nın müktesebattan ayrılan herhangi bir hükmü katılım müzakereleri sırasında emsal olarak kabul edilemez.

12. Türkiye'nin müktesebattan doğan hak ve yükümlülükleri kabul etmesi, müktesebata belirli uyarlamalar yapılmasını gerektirebilir ve istisnai de olsa katılım müzakereleri sırasında tanımlanması gereken geçici önlemlerin ortaya çıkmasına neden olabilir.

Gerekli hallerde, müktesebata yapılacak belirli uyarlamalar, müktesebatın içeriğinde varolan ve müktesebatın kabulü sırasında, üye devletlerin uyguladıkları ilkeler, kriterler ve parametreler temelinde ve Türkiye'nin özellikleri göz önünde bulundurularak bir mutabakata varılır.

Birlik, zaman ve kapsam açısından sınırlı olması ve müktesebatın uygulanması için açıkça belirlenmiş aşamalar içeren bir planın da mevcudiyeti koşuluyla Türkiye'nin geçiş tedbirlerine ilişkin taleplerini kabul edebilir. İç pazarın genişletilmesiyle bağlantılı bölümlere ilişkin olarak düzenleyici önlemler hızlı bir şekilde uygulanmalı ve geçiş dönemleri kısa ve az olmalı; geniş mali harcamalar dâhil, kapsamlı çaba gerektiren önemli uyarlamaların gerekli

olması halinde, devam eden, ayrıntılı ve bütçelendirilmiş bir uyum planının parçası olarak uygun geçiş tedbirleri öngörülebilir. Her hal ve karda, geçici düzenlemeler Birliğin kural ve politikalarında değişiklik içermemeli, bunların düzgün işlemesine engel oluşturmamalı ve rekabete ciddi mani teşkil etmemelidir. Bu bağlamda, Birlik ve Türkiye'nin çıkarları göz önünde tutulmalıdır.

Uzun geçiş süreleri, derogasyonlar, özgün düzenlemeler veya daimi koruma tedbirleri, yani korunma tedbirlerine temel teşkil etmek üzere daimi olarak elde tutulan hükümler, tezekkür edilebilir. Komisyon bu tedbirleri uygun olduğu ölçüde kişilerin serbest dolaşımı, yapısal politikalar veya tarım gibi alanlardaki önerilerine dâhil edecektir. Ayrıca, kişilerin serbest dolaşımının zaman içinde tesisıyla ilgili karar alma süreci, her bir üye devletin azami bir rol oynamasına imkân sağlamalıdır. Geçici düzenlemeler veya koruma tedbirleri, rekabete ve iç pazarın işleyişine olan etkileri açısından gözden geçirilmelidir.

Katılım müzakereleri sırasında müktesebata ayrıntılı teknik uyarılama yapılması gerekmeyecektir. Uyarlamalar Türkiye'yle işbirliği halinde hazırlanacak ve katılım günü yürürlüğe girmelerini teminen uygun bir zamanda Birlik kurumları tarafından onaylanacaktır.

13. Uygulanabilir Malî Çerçeve, Türkiye'nin katılımının mali veçhelerine yer verilmelidir. Türkiye'nin katılımı önemli malî sonuçlar getirebileceğinden, müzakereler ancak 2014 sonrası dönemin Malî Çerçevesinin oluşturulmasından sonra ve buna bağlı olarak gerçekleştirilebilecek malî reformlardan sonra sonuçlandırılabilir. Her düzenleme, mali yüklerin tüm Üye devletler arasında adil bir şekilde paylaşılmasını sağlamalıdır.

14. Türkiye katılımından itibaren Üye Ülke olarak ekonomik ve parasal birliğe derogasyonla iştirak edecek ve Konseyin Türkiye'nin gerekli şartları yerine getirdiği yönündeki değerlendirme temelinde alacağı karar doğrultusunda, Türkiye Euro'yu millî para birimi olarak kabul edecektir. Bu alanda geri kalan müktesebat katılımımla birlikte tam olarak uygulanır.

15. Özgürlük, adalet ve güvenlik alanları bakımından Avrupa Birliğine üyelik, Türkiye'nin katılımımla birlikte, Schengen müktesebatı da dahil olmak üzere bu alandaki müktesebatı tam olarak üstleneceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, sözkonusu müktesebatın bir bölümü, Konsey'in, Türkiye'nin hazır olup olmadığına ilişkin olarak uygulanmakta olan Schengen değerlendirmesi temelinde iç sınırlarda kişiler üzerindeki kontrolleri kaldırma konusunda karar almasının ardından sadece Türkiye'de uygulanacaktır.

16. AB, nükleer güvenliğin tüm veçheleri de dâhil olmak üzere çevrenin üst düzeyde korunmasının önemine işaret eder.

17. Müktesebatın tüm alanlarında, müktesebatı etkin olarak uygulamak veya gerekli olduğu takdirde katılımdan makul bir süre önce etkin bir biçimde uygulamaya muktedir olmak amacıyla Türkiye, hem ulusal hem bölgesel düzeyde kurumlarını, yönetim kapasitesini ve idari ve yargı sistemlerini Birlik standartları seviyesine getirmekle mükelleftir. Daha genel anlamda, bu, etkin ve tarafsız bir kamu hizmeti ve bağımsız ve etkin bir yargı sistemi üzerine kurulmuş olan ve iyi işleyen istikrarlı bir kamu yönetimini gerekli kılmaktadır.

Müzakere İşleyişi

18. Müzakerelerin esasları bir tarafta tüm Üye Devletler, diğer tarafta aday ülkenin yer alacağı Hükümetlerarası Konferans'ta ele alınacaktır.

19. Komisyon, müktesebatı Türk makamlarına anlatmak, belirli alanlarda müzakereleri açmak için Türkiye'nin hazırlık durumunu değerlendirmek ve müzakerelerde gündeme gelmesi kuvvetle muhtemel konulara dair ilk verileri toplamak için tarama olarak adlandırılan, müktesebatın incelenmesine dair resmi süreci yürütecektir.

20. Tarama ve tarama sonrasında gerçekleştirilecek müzakereler için müktesebat, her biri belli bir siyasî alanı ilgilendiren bir takım fasıllara bölünecektir. Sözkonusu fasılların listesi ektedir. Müzakerelerin belli bir faslı hakkında Türkiye ya da AB tarafından ifade edilen herhangi bir görüş, hiçbir surette diğer fasıllarda benimsenebilecek tutumu etkilemeyecektir. Keza, müzakereler sırasında, bütün fasıllar üzerinde anlaşmaya varılmadan, kısmi olanlar olsa bile belli fasıllar üzerinde anlaşmaya varılmış olması, bunların sonuçlandırıldığı anlamına gelmeyebilir.

21. Konsey, Komisyon'un İlerleme Raporlarını ve bilhassa tarama sürecinde edindiği bilgileri dikkate alarak, Komisyon'un tavsiyesi üzerine ve oybirliğiyle müzakere fasıllarının geçici olarak kapatılması ve gerekli hallerde her bir faslın açılması için performans kriterleri (benchmarks) belirleyecektir. Birlik sözkonusu performans kriterlerini Türkiye'ye bildirecektir. Performans kriterleri müzakere faslına bağlı olarak; işleyen piyasa ekonomisinin varlığı, yasal mevzuat anlamında müktesebata uyum ve müktesebatın ana unsurlarının idarî ve adlî kapasitenin varlığını gösterecek şekilde tatminkâr bir şekilde uygulanma siciline ilişkin olacaktır. İlgili durumlarda, performans kriterleri aynı zamanda Ortaklık Anlaşması ve bilhassa AB-Türkiye Gümrük Birliği'ne ilişkin taahhütlerin ve müktesebat çerçevesindeki benzer gereklerin uygulanmasını da içerecektir. Müzakereler uzun bir zaman dilimine yayılmışsa, ya da örneğin geçici olarak kapatılmış bir fasla müktesebatta yenilik dolayısıyla geri dönmüş ise mevcut performans kriterleri güncellenecektir.

22. Türkiye'den müktesebatın üstlenilmesine ilişkin pozisyonunu bildirmesi ve performans kriterlerini karşılamada ne kadar ilerleme sağladığına dair bilgi sunması talep edilecektir. Türkiye'nin müktesebatı doğru bir şekilde iç hukukuna aktarması ve uygun idari ve adli yapılar aracılığıyla etkin ve verimli biçimde uygulaması müzakerelerin hızını belirleyecektir.

23. Komisyon bu amaçla, Komisyonca ya da Komisyon adına uzmanlar tarafından yerinde inceleme de dâhil olmak üzere eldeki tüm araçları kullanmak suretiyle, Türkiye'nin her alandaki ilerlemesini yakından izleyecektir. Komisyon AB Ortak Tutum taslaklarını sunarken Konsey'e Türkiye'nin ilgili başlıkta kaydettiği ilerleme hakkında bilgi verecektir. Konsey sözkonusu faslın müzakerelerine ilişkin ileri adımlar atılmasına karar vereceği zaman bu değerlendirmeyi de dikkate alacaktır. AB'nin her bir faslıda ihtiyaç duyulabileceği ve Türkiye tarafından Konferans'a sunulacak bilgilere ilaveten, bir müzakere faslı geçici olarak kapatıldıktan sonra bile Türkiye'den müktesebatın uyumu ve uygulanmasında kaydedilen ilerleme hakkında düzenli olarak ayrıntılı ve yazılı bilgi vermeye devam etmesi istenecektir. Geçici olarak kapatılmış bulunan fasıllarda, Türkiye'nin önemli performans kriterlerini karşılamada ya da taahhütlerini uygulamada başarısız olması halinde Komisyon ilgili fasıldaki müzakerelerin yeniden açılmasını tavsiye edebilecektir.

EK

Fasıl Başlıklarını Gösteren İlk Liste

(Not: Bu liste hiçbir surette müzakerelerin uygun bir aşamasında alınacak kararların hangi sırayla ele alınacağına dair kararı belirlemez.)

1. Malların Serbest Dolaşımı
2. İşçilerin Serbest Dolaşımı
3. Yerleşim Hakkı v e Hizmetlerin Serbest Dolaşımı
4. Sermayenin Serbest Dolaşımı
5. Kamu Alımları
6. Şirketler Hukuku
7. Fikri Mülkiyet Hukuku
8. Rekabet Politikası
9. Mali Hizmetler
10. Bilgi Toplumu ve Medya
11. Tarım ve Kırsal Kalkınma
12. Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası
13. Balıkçılık
14. Ulaştırma Politikası
15. Enerji
16. Vergilendirme
17. Ekonomik ve Parasal Politika
18. İstatistik
19. Sosyal Politika ve İstihdam¹
20. İşletme ve Sanayi Politikası
21. Trans-Avrupa Şebekeleri
22. Bölgesel Politika ve Yapısal Araçların Koordinasyonu
23. Yargı ve Temel Haklar
24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik
25. Bilim ve Araştırma
26. Eğitim ve Kültür
27. Çevre
28. Tüketici ve Sağlığın Korunması
29. Gümrük Birliği
30. Dış İlişkiler
31. Dış, Güvenlik ve Savunma Politikaları
32. Mali Kontrol
33. Mali ve Bütçe Konularına İlişkin Hükümler
34. Kurumlar
35. Diğer Konular

¹ Bu fasıl kadın ve erkekler için ayrımcılığın önlenmesi ve eşit fırsatları da içerir.